

Anawsterau talu'ch morgais

Beth sydd angen i chi ei wneud nawr a sut i roi trefn ar bethau

- Y camau i'w cymryd nawr
- Beth yw'ch opsiynau
- Cyngor diduedd am ddim

Gwneud eich dewisiadau arian a phensiwn yn gliriach

Beth bynnag eich amgylchiadau, mae HelpwrArian ar eich ochr chi. Ar-lein a thros y ffôn, rydym yn cynnig arweiniad clir sy'n gyflym i'w ddarganfod, yn hawdd ei ddefnyddio ac wedi'i gefnogi gan y llywodraeth. Gallwn ni hefyd eich cyfeirio at wasanaethau dibynadwy os oes angen mwy o gymorth arnoch.

Gallwn ni eich helpu i:

- glirio'ch dyledion
- deall eich opsiynau pensiwn
- cynllun ar gyfer ymddeoliad
- lleihau eich gwariant a chronni cynilion
- llywio digwyddiadau bywyd fel colli swydd, tor-perthynas neu brofedigaeth
- cynllunio ymlaen llaw ar gyfer pryniannau mawr
- cael gwybod am fudd-daliadau a hawliadau ychwanegol.

Chwiliwch am HelpwrArian: moneyhelper.org.uk/cy

Arweiniad diduedd am ddim ar y we | ar y ffôn

Darparwyd gan

**Gwasanaeth
Arian a
Phensiynau**

Yma i'ch helpu chi

Mae'r arweiniad hwn ar eich cyfer chi os ydych yn cael anawsterau talu'ch morgais. Mi fydd yn eich helpu i ddeall:

- pa gamau fedrwch eu cymryd nawr
- yr help sydd ar gael i chi
- beth yw'ch opsiynau, ac
- i ble y gallwch droi am gyngor a chymorth pellach.

Cynnwys

Anawsterau wrth dalu: y cam cyntaf	2	Pan fetho popeth arall	9
Opsiynau ar gyfer ad-dalu ôl-ddyledion eich morgais	4	Os yw rhywun yn ceisio meddiant ar eich cartref	11
Opsiynau ychwanegol ar gyfer ôl-ddyledion morgais llog yn unig	6	Cysylltiadau defnyddiol	12
Pethau i'w hosgoi	7	Offeryn dod â hyd i gyngor ar ddyledion	13
Gwiriwch i weld a oes cymorth ariannol ar gael	8		

Gweithredwch nawr a gadewch i ni'ch helpu chi i roi trefn ar eich morgais.

Anawsterau wrth dalu: y cam cyntaf

Eich cynllun gweithredu

1. Siaradwch â'ch darparwr morgais

Rhowch wybod iddynt pam na allwch dalu'ch morgais. Byddant yn dweud wrthych pa opsiynau sydd ar gael, a bydd ganddynt weithdrefnau ar waith ar gyfer delio ag achosion fel eich un chi. Bydd y canllaw hwn yn esbonio'r opsiynau yma i chi. Ni fydd siarad â'ch rhoddwr benthyciadau yn effeithio ar eich sgôr credyd.

2. Gwnewch gyllideb

Rhestrwch eich incwm a'ch costau a blaenoriaethwch eich biliau – parhewch i dalu'r hyn y gallwch eu fforddio.

Gweler *Cyngor cyllido ymarferol* ar dudalen 3.

3. Ceisiwch gyngor ar ddyledion am ddim

Os ydych chi'n poeni bod eich problemau dyled yn mynd allan o reolaeth, neu eisoes wedi methu un taliad neu fwy, gallwch gael cyngor a chymorth diduedd gan sefydliadau sy'n arbenigo mewn problemau ariannol.

Gweler *Cysylltiadau defnyddiol* ar dudalen 12.

4. Gwiriwch a oes gennyh yswiriant diogelu taliadau morgais

Darllenwch eich gwaith papur a gwiriwch eto gyda'ch rhoddwr benthyciadau os nad ydych yn siŵr. Os oes gennyh chi yswiriant felly, a bod eich polisi'n berthnasol i'ch amgylchiadau gwnewch hawliad ar unwaith. Mae'n bosibl y bydd gennyh hefyd fathau eraill o yswiriant diogelu, er enghraifft yn erbyn incwm neu golli gwaith, y gellid ei ddefnyddio ar gyfer eich ad-daliadau morgais.

5. Darganfyddwch a allwch chi gael help gyda thaliadau morgais

Defnyddiwch ein Cyfrifiannell Budd-daliadau i ddarganfod pa help y gallech fod yn gymwys i'w gael. Os ydych ar fudd-daliadau penodol, efallai y gallwch gael benthyciad gan y llywodraeth i helpu i dalu'r llog.

Ewch i moneyhelper.org.uk/pension-calculator

Awgrym da

Byddwch yn ofalus ynghylch cwmnioedd ag enwau camarweiniol sy'n ymddangos fel elusennau dyled ond busnesau ydynt mewn gwirionedd. Peidiwch byth â thalu am gyngor ar ddyledion. Defnyddiwch un o'r gwasanaethau am ddim – gweler y *Cysylltiadau defnyddiol* ar dudalen 12.

Cyngor cyllido ymarferol

- Dechreuwch roi trefn ar bethau heddiw drwy restru eich holl incwm a'ch gwariant. Defnyddiwch ein **Cynllunydd cyllideb** yn **moneyhelper.org.uk/cy/everyday-money/budgeting/budget-planner**
- Eich morgais yw eich blaenoriaeth, felly dylai cardiau credyd ac unrhyw fenthyciadau eraill nad ydynt ynghlwm wrth eich cartref gael eu talu ar ôl hyn. Edrychwch ar eich gwariant a rhannwch ef yn filiau hanfodol megis biliau cyfleustodau, Y Dreth Gyngor (neu Ardrethi yng Ngogledd Iwerddon) a biliau nad ydynt yn hanfodol. I ddarganfod pa filiau i'w talu gyntaf, defnyddiwch ein trefnydd Biliau **moneyhelper.org.uk/cy/money-troubles/cost-of-living/bill-prioritiser**
- Edrychwch i weld sut gallwch leihau'r swm rydych yn ei wario ar y pethau rydych yn eu prynu'n rheolaidd.
- Diweddarwch eich cyllideb yn rheolaidd a chyfrifwch faint y gallwch ei dalu i'ch darparwr morgais ac ar filiau hanfodol eraill.

Cofiwch

Os ydych chi eisoes yn cael trafferth, ceisiwch osgoi cymryd benthyciadau eraill neu fynd i fwy o ddyled i ad-dalu'r hynsy'n ddyledus gennych.

Opsiynau ar gyfer ad-dalu ôl-ddyledion eich morgais

Mae amryw o ffyrdd y gallwch fynd ati i dalu eich ôl-ddyledion morgais. Siaradwch â'ch benthyciwr yn gyntaf a gweld a allwch chi gytuno ar ffordd ymlaen. Rhaid i ddarparwyr benthyciadau eich trin chi'n deg ac ystyried unrhyw gais y byddwch chi'n ei wneud i newid y ffordd yr ydych chi'n talu'ch morgais. Ond nid oes yn rhaid iddynt dderbyn eich awgrym. Rydym wedi rhestru gwahanol opsiynau isod.

Eich opsiynau	Manteision, anfanteision a chwestiynau
Dechreuwch ad-dalu cyn gynted ag y gallwch	<ul style="list-style-type: none">✓ Bydd yn rhatach yn y tymor hir.✗ Gall talu ôl-ddyledion yn gyflym olygu bod gennych lai arian am gyfnod byr.
Gwneud taliadau ychwanegol	<ul style="list-style-type: none">✓ Bydd talu ychydig yn fwy bob mis na'ch taliadau misol yn lleihau'r hyn sy'n ddyledus gennych.✗ Mae'n costio mwy i chi bob mis – gwnewch yn siŵr eich bod yn gallu ei fforddio.✗ Gall eich benthyciwr morgais ddweud wrthyhch nad ydych yn cynnig digon – talwch y swm ychwanegol beth bynnag gan ddweud wrthynt mai dyma'r cyfan y gallwch ei fforddio.
Morgais ad-dalu – gofynnwch i ymestyn cyfnod eich morgais	<ul style="list-style-type: none">✓ Bydd hyn yn lleihau'r taliadau misol.✓ Gallwch ofyn am newid i log yn unig am chwe mis✗ Bydd rhaid i chi dalu am gyfnod hirach – efallai i mewn i'ch ymddeoliad.✗ Gan ystyried y llog ychwanegol, byddwch yn talu mwy am eich cartref yn y pendraw.
Gofynnwch am wyliau talu	<ul style="list-style-type: none">✓ Peidio â gwneud eich taliadau misol contractiol yn ystod y gwyliau talu.✗ Yn cynyddu cyfnod eich morgais a'r swm y byddwch yn ei ad-dalu'n gyffredinol.✗ Nid yw'n cael ei gynnig gan bob rhoddwr benthyciadau.

Yn aml gall bod ar ei hôl hi gyda'ch taliadau arwain at daliadau ychwanegol. Golyga hyn y bydd eich dyled yn codi. Felly ewch i'r afael â'r ôl-ddyledion cyn gynted â phosibl.

Eich opsiynau

Manteision, anfanteision a chwestiynau

Morgais llog yn unig – holwch a allwch ad-dalu'ch morgais dros gyfnod hirach

- ✓ Mae'n bosib y gallech leihau'r taliadau i mewn i'r polisi gwaddol neu'r cynllun buddsoddi rydych yn ei ddefnyddio i ad-dalu'ch morgais ar ddiwedd y cyfnod. Darganfyddwch ragor ar dudalen 6.
- ✗ Ni fydd ymestyn eich morgais yn lleihau'ch taliadau llog i'r rhoddwr benthyciadau.
- ✗ Bydd rhaid i chi dalu am gyfnod hirach – efallai i mewn i'ch ymddeoliad.
- ✗ Byddwch yn talu mwy am eich cartref yn y pendraw.

Ychwanegwch yr ôl-ddyledion at gyfanswm gweddill y morgais – cyfalafwch yr ôl-ddyledion

- ✓ Mae hyn yn lleadaenu'r taliadau dros hyd y morgais.
- ✗ Bydd eich taliadau misol yn cynyddu.
- ✗ Bydd eich morgais yn cynyddu, felly byddwch yn talu mwy am eich cartref yn y pendrawl.
- ✗ Mae'ch benthyciwr yn annhebygol o gytuno os nad ydych wedi cadw at gytundebau yn y gorffennol.
- ✗ Os yw cyfanswm yr ôl-ddyledion a gweddill y morgais yn dod i fwy na gwerth y tŷ, bydd eich rhoddwr benthyciadau yn debygol o wrthod.

Holwch a allwch oedi talu'ch ôl-ddyledion am gyfnod

- ✓ Os gallwch fodloni taliadau eich morgais nawr, ond yn methu fforddio'r ôl-ddyledion, mae hyn yn cadw eich taliadau misol yn gytbwys.
- ✓ Os ydych chi wedi gwneud gordaliadau yn y gorffennol, gofynnwch i'ch benthyciwr a allai'r rhain eich cefnogi i wneud taliadau is am gyfnod heb fynd ar ei hôl hi gyda'ch amserlen dalu.
- ✗ Mae'r ôl-ddyledion yn ddyledus o hyd, a gall y ffioedd cysylltiedig fod yn cynyddu.

Dyw hi byth yn rhy hwyr i ddechrau delio â'ch dyledion.

Opsiynau ychwanegol ar gyfer ôl-ddyledion morgais llog yn unig

Mae yna rai opsiynau ychwanegol i'w hystyried os oes gennych forgais gwaddol neu un sydd wedi'i gysylltu i fuddsoddiad.

Cymerwch egwyl dros dro o wneud taliadau

Gyda morgais wedi'i gysylltu â chynllun cynilo neu fuddsoddiad, megis polisi gwaddol, rhaid i chi wneud dau daliad:

- y taliadau llog ar y benthyciad, a'r
- taliadau tuag at eich strategaeth ad-dalu (os yw'n berthnasol).

Os na allwch fforddio'r ddau, gofynnwch i ddarparwr eich cynllun a allwch roi'r gorau i wneud taliadau am gyfnod.

Bydd rhaid i chi drefnu â'r cwmni sut i wneud i fyny am yr ôl-groniad o daliadau unwaith i chi ailgychwyn eich polisi.

Nid yw pob morgais llog yn unig wedi'i cysylltu â pholisi gwaddol neu gynllun buddsoddi. Efallai y gallwch leihau eich taliadau i mewn i unrhyw bolisi gwaddol neu gynllun buddsoddi ar wahân er mwyn talu eich morgais ar ddiwedd y cyfnod.

Gwerthu neu roi terfyn ar eich polisi gwaddol neu gynllun buddsoddi arall

Os yw'ch buddsoddiad neu'ch gwaddol wedi bod yn rhedeg am nifer o flynyddoedd, gallai fod wedi casglu swm rhesymol y gallech ei ddefnyddio i ad-dalu eich ôl-ddyledion. Bydd hyn yn golygu gwerthu neu roi terfyn ar y polisi neu gynllun.

Bydd rhaid i chi gymryd morgais ad-dalu neu ganfod ffordd arall o sicrhau eich bod yn ad-dalu'r arian a fenthycoch os byddwch yn rhoi terfyn ar eich polisi.

Cyn i chi roi terfyn ar eich polisi gwaddol neu gynllun buddsoddi arall

- Darganfyddwch ba opsiynau sydd ar gael i chi drwy drafod â'r darparwr benthyciadau a darparwr eich morgais.
- Meddylwch yn ofalus cyn rhoi terfyn ar eich polisi gwaddol yn gynnar, oherwydd gallai ei werth fod yn sylweddol is.
- Gwiriwch faint byddech yn derbyn oddi wrth eich darparwr gwaddol cyn penderfynu.

Pethau i'w hosgoi

Peidiwch â throï at fenthyciad i dalu'ch dyledion cyn mynnu cyngor

- Gall y benthyciadau yma fod yn ddruod iawn.
- Maen nhw'n aml yn defnyddio'ch cartref fel sicrwydd, sy'n ei roi mewn fwy o berygl os na fyddwch yn cynnal eich taliadau.

Os ydych chi'n ystyried cael benthyciad arall, siaradwch â'ch benthyciwr presennol yn gyntaf.

Peidiwch â chwtogi ar dreuliau hanfodol

Meddyliwch yn ofalus cyn i chi stopio talu biliau hanfodol megis biliau cyfleustodau, Treth y Cyngor (Ardreithi yng Ngogledd Iwerddon) ac yswiriant.

- Biliau cyfleustodau – Cadwch lygad ar gynigion ynni yn rheolaidd, a byddwch yn barod i newid os yw prisiau'n dechrau gostwng.
- Yswiriant – Gydag yswiriant cynnwys ac yswiriant bywyd, mae'n bwysig pwysu a mesur p'un ai bod gwario swm bach ar y premiwm yn well na'r perygl o fethu trwsio eich cartref neu amnewid eich eiddo petai rywbeth yn digwydd.

Peidiwch â rhoi'r allweddi yn ôl

Meddyliwch yn ofalus cyn rhoi'r allweddi yn ôl a'ch darparwr morgais fel eu bod yn gallu gwerthu'r tŷ.

- Chi fydd yn gyfrifol am dalu'r morgais hyd nes y bydd yn cael ei werthu. Ers cyflwyno'r Siarter Morgais yn y DU yn 2023, ni all eich eiddo bellach gael ei adfeddiannu o fewn 12 mis cyntaf y taliad cyntaf a fethwyd.
- Os caiff eich tŷ ei werthu am lai na'r hyn sy'n ddyledus, ni chaiff eich morgais ei ad-dalu'n llawn, a chi fydd yn gorfod talu'agweddi.
- Gall y darparwr ofyn i chi am yr arian hwn hyd at chwe blynedd wedi'r gwerthiant (pum mlynedd yn yr Alban). Os bydd rhywun yn cysylltu â chi ar ôl y chwe blynedd ynglŷn â'r diffyg, ceisiwch gyngor.
- Gall olygu y bydd cael morgais yn anoddach yn y dyfodol. Mae hyn oherwydd bod asiantaethau cyfeirio credyd yn storio gwybodaeth ynglŷn ag adfeddiant.

Ceisiwch gyngor ar ddyledion am ddim cyn i chi roi eich allweddi yn ôl yn moneyhelper.org.uk/cy/money-troubles/dealing-with-debt/debt-advice-locator

Gall asiantaethau cynghori ar ddyled di-dâl roi cymorth i chi, eich helpu i flaenoriaethu eich dyledion a threfnu eich cyllidebau.

Gwiriwch i weld a oes cymorth ariannol ar gael

Cymorth gan y Llywodraeth

Gwiriwch i weld a oes gennych hawl i fudd-daliadau'r Wladwriaeth neu gynlluniau'r llywodraeth.

- Darganfyddwch ba fudd-daliadau y gallech fod yn gymwys i'w cael drwy ddefnyddio ein cyfrfiannell budd-daliadau yn moneyhelper.org.uk/cy/benefits/benefits-calculator
- Os ydych eisoes yn derbyn Cymhorthdal Incwm, Credyd Cynhwysol neu Lwfans Ceisio Gwaith, gallai eich swyddfa Canolfan Byd Gwaith leol eich helpu gyda'ch taliadau morgais.

Mae faint o help y gallwch ei dderbyn a phryd bydd yn dechrau yn dibynnu ar bryd y dechreuodd eich morgais ac am ba mor hir rydych wedi bod yn derbyn Cymhorthdal Incwm, Credyd Cynhwysol neu Lwfans Ceisio Gwaith.

Cymorth ar gyfer Llog ar Forgais (SMI)

Os ydych chi'n berchennog tŷ sy'n derbyn rhai budd-daliadau cysylltiedig ag incwm efallai y byddwch chi'n gallu cael cymorth tuag at daliadau llog ar:

- eich morgais
- benthyciadau a gymeroch ar gyfer atgyweiriadau a gwelliannau penodol ar eich cartref.

Gelwir hyn yn Gymorth ar gyfer Llog ar Forgais ac fe'i cynigir fel benthyciad.

Fel arfer telir SMI yn uniongyrchol i'ch darparwr benthyciadau. Ni allwch gael cymorth tuag at y swm rydych wedi'i fenthycyca – dim ond y llog.

Rhaid ad-dalu'r benthyciad yn llawn pan fyddwch chi'n gwerthu'r cartref neu ar eich marwolaeth, oni bai bod y cartref yn trosglwyddo i'ch priod neu'ch partner sifil.

Mae gwybodaeth bellach, opsiynau ar gyfer ad-dalu'r benthyciad, ac i ganfod a ydych yn gymwys yn moneyhelper.org.uk/cy/benefits/benefits-to-help-with-housing-costs/support-for-mortgage-interest

Cymorth i bensiynwyr

Os ydych chi neu'ch partner wedi cyrraedd oed i fod yn gymwys am Gredyd Pensiwn, gallech fod yn gymwys am fenthyciad SMI i dalu eich taliadau llog ar forgais.

Gallwch ddyysgu rhagor am hyn, a chymorth arall, yn moneyhelper.org.uk/cy/homes/buying-a-home/government-help-if-you-cant-pay-your-mortgage

Gwiriwch a oes gennych hawl i Gredyd Pensiwn yn gov.uk/pension-credit-calculator

Pan fetho popeth arall

Os na allwch fforddio eich taliadau morgais a dydych chi ddim yn credu bydd y sefyllfa hon yn newid yn yr hirdymor, efallai byddech yn ystyried gwerthu'ch cartref eich hun.

Gwerthu'ch cartref

Os allwch ddiweddarau'ch benthyciwr a gwneud popeth posib i werthu'ch cartref, dylai'ch benthyciwr oedi gweithredu yn eich erbyn a rhoi cyfle teg i chi ei werthu.

- Gwiriwch a yw'ch benthyciwr yn cynnig cynllun Gwerthiant Gwirfoddol â Chymorth. Mae'n eich cynorthwyo i werthu'r eiddo a gall helpu gyda'r costau sydd ynghlwm wrth werthu.
- Cyn i chi werthu'ch cartref, meddyliwch yn ofalus am ble y byddwch yn byw. Efallai na chewch chi gymorth gan eich cyngor lleol os ydynt yn amau eich bod wedi'ch gwneud yn ddigartref yn bwrpasol.

Ers cyflwyno'r Siarter Morgeisi yn y DU yn 2023, ni all eich eiddo bellach gael ei adfeddiannu o fewn 12 mis cyntaf y taliad cyntaf a fethwyd.

Gwerthu'ch cartref a'i rentu yn ôl

Gall rhai cwmnioedd gynnig eich helpu os ewch mewn i drafferthion ariannol ag ad-daliadau eich morgais trwy brynu'ch cartref ac yna'i rentu yn ôl i chi am gyfnod. Gelwir hyn yn gynllun gwerthu-a-rhentu'n-ôl.

Gall gwerthu'ch cartref fel hyn eich galluogi i glirio'ch dyledion ac arosyn eich cartref, ond gofalwch:

- byddwch, gan amlaf, yn derbyn llai na gwerth llawn y farchnad lawn eich cartref
- efallai y bydd dal rhaid i chi adael wedi i gyfnod eich cytundeb rhentu ddod i ben
- efallai y byddwch yn well eich byd, yn ariannol, i werthu eich eiddo eich hun a rhentu a y farchnad agored
- gallech ddal gael eich troi allan os torrwyd amodau eich tenantiaeth
- os yw'r person neu'r cwmni a brynodd eich cartrefyn mynd i drafferthion ariannol, gall yr eiddo dal gael ei adfeddiannu, ac efallai bydd rhaid i chi adael. Gallwch dysgu rhagor yny daflen ffeithiau gwerthu-a-rhentu-yn-ôl – dolen ar dudalen 10.

Peryglon cynlluniau gwerthu-a-rhentu'n-ôl

Mae'r Awdurdod Ymddygiad Ariannol (AYA) yn rheoleiddio cwmnïau sy'n gwerthu'r cynlluniau hyn.

Os ydych yn ystyried gwerthu-a-rhentu-yn-ôl, meddyliwch yn ofalus cyn dewis yr opsiwn hwn oherwydd y risgiau posibl.

- Darllenwch ein **taflen ffeithiau cynllun gwerthu-a-rhentu'n-ôl** i'ch helpu i ddeall y canlyniadau yn **moneyhelper.org.uk/cy/contact-us/free-printed-guides**
- Gwnewch yn siŵr eich bod yn mynd drwy gwmni sydd wedi'i reoleiddio, fel

y gallwch ddefnyddio'i weithdrefnau cwyno os aiff pethau o chwith.

- Gwiriwch y Gofrestr FCA i weld a yw cwmni wedi'i reoleiddio yn **fca.org.uk/register**
- Siaradwch â sefydliad cyngor ar ddyledion am ddim, oherwydd efallai y gallent awgrymu opsiynau eraill – gweler *Cysylltiadau defnyddiol* ar dudalen 12.

Problemau morgais: sut i wneud cwyn

Os tybiwch chi nad yw'r darparwr morgais neu'ch cwmni yswiriant yn delio â'ch achos yn deg, gallwch wneud cwyn.

Os ydych yn anhapus gyda'r ymateb, gallwch fynd â'r achos at y Gwasanaeth Ombwdsmon Ariannol, sy'n gwbl annibynnol a byddant yn ymchwilio i'r gŵyn ar eich rhan ac yn ddi-dâl.

- Gallwch ddysgu rhagor am sut i wneud cwyn yn **moneyhelper.org.uk/cy/everyday-money/credit/financial-mis-selling-what-to-do-if-you-think-its-affected-you**

Os yw rhywun yn ceisio meddiant ar eich cartref

Dylai'ch darparwr morgais fod yn awyddus i'ch helpu i drafod eich opsiynau a'ch helpu i osgoi colli'ch cartref cyn cyrraedd y cam hwn. Ond mae yna bethau gallech ei wneud o hyd os yw dyddiad wedi'i osod ar gyfer y gwrandawriad llys.

Cyn mynd â chi i'r llys, rhaid i'ch rhoddwr benthyciadau ddangos ei fod wedi:

- ystyried unrhyw gaisoddi wrthoch i newid y modd rydych yn talu'ch morgais, ac
- ymateb i unrhyw gynigion a wnaethoch i dalu.

Felly peidiwch â chladdu'ch pen y ny tywod ac anwybyddu unrhyw waith papur a anfonir atoch – **nid yw byth yn rhy hwyr i geisio cyngor** gan yr asiantaethau cyngor ar ddyledion am ddim, a chael trefn ar bethau eto.

Hyd yn oed os yw'r darparwr yn cychwyn achos llys yn eich erbyn, ni fyddwch yn colli'ch cartref yn awtomatig. Dylai'r darparwr barhau i ymchwilio i ffyrdd i chi dalu'ch morgais, felly dylech barhau i drafod gyda nhw a thalu cymaint ag y gallwch.

Gall y Gwasanaeth Cyngor Atal Colli Tai gynnig cynghorydd cyfreithiol am ddim, hyd yn oed os nad yw'r broses gymryd meddiant wedi dechrau eto. Gallwch ddysgu rhagor yn gov.uk/government/news/housing-loss-prevention-advice-service-launch

Paratoi ar gyfer y llys

Os gofynnir i chi fynd i'r llys, bydd cynghorydd dyledion o un o'r sefydliadau a restrir yn y *Cysylltiadau defnyddio* ar dudalen 12 yn gallu'ch helpu. Gallant helpu i baratoi eich achos ac efallai y gallent eich cynrychioli.

- **Gwnewch yn siŵr eich bod yn mynd i'r gwrandawriad llys.** Os na ewch chi, bydd eich darparwr yn debygol iawn o gael yr hawl i'ch troi chi allan.
- **Cyfrifwch eich cyllideb cyn mynd i'r llys.** Bydd y barnwr am wybod faint allwch fforddio ei ad-dalu. Defnyddiwch ein **Cynllunydd cyllideb** i'ch helpu Mae ar gael ar-lein yn moneyhelper.org.uk/cy/everyday-money/budgeting/budget-planner
- **Gofynnwch i gael gweld swyddog dyletswydd** os nad oes gennych gynghorydd dyledion neu gyfreithiwr gyda chi. Gallant eich helpu gyda'ch achos ac efallai y gallent eich cynrychioli. Mae eu gwasanaeth yn rhad ac am ddim.
- **Gwnewch yn siŵr eich bod yn deall effaith unrhyw gynigion trefniant ad-dalu** gan eich benthyciwr y tu allan i ystafell y llys cyn i chi gytuno iddynt.
- **Cytunwch i gynllun ad-dalu dim ond os credwch y gallwch gadw ato** am weddill cyfnod y morgais.

Cysylltiadau defnyddiol

HelpwrArian

Mae HelpwrArian yn annibynnol ac wedi'i sefydlu gan y Llywodraeth i helpu pobl i wneud y gorau o'u harian drwy roi arweiniad diduedd ar bensiynau ac arian i bawb ledled y DU – ar-lein a thros y ffôn.

I gael arweiniad diduedd ar bensiynau am ddim neu am unrhyw ymholiadau pensiwn, gallwch gysylltu â ni drwy ffonio:

Arweiniad ar arian

0800 138 7777

Llun – Gwe 8am i 6pm

+44 20 3553 2279

os ydych y tu allan i'r DU

Arweiniad ar bensiynau

0800 011 3797

Llun – Gwe 9am i 5pm

+44 20 7932 5780

os ydych y tu allan i'r DU

Neu ewch i moneyhelper.org.uk/cy

Gwe-sgwrs:

moneyhelper.org.uk/moneychat

moneyhelper.org.uk/pensionschat

WhatsApp:

+44 7701342744

(arweiniad ar arian)

Ymunwch â'n **cymunedau ar-lein** am gefnogaeth: moneyhelper.org.uk/cy/blog/everyday-money/come-and-join-our-online-communities

Mae sefydliadau eraill yn cynnig cyngor cyfrinachol am ddim a all eich helpu os oes gennych broblemau arian.

Elusen Dyledion StepChange

Cyngor dienw dros y ffôn ac ar-lein.

Cynlluniau rheoli dyledion heb ffi

a datrysiadau dyledion eraill

0800 138 1111

stepchange.org

Llinell Ddyled Genedlaethol

Cynllun gweithredu wedi'i bersonoli,

a chyfrinachol ar-lein, i'ch helpu i ddelio â'ch dyledion.

0808 808 4000

nationaldebtline.org

Cyngor ar Bopeth

Cymorth ar-lein ac wyneb yn wyneb, gan

gynnwys taflenni ffeithiau a thempledi

llythyron i'w hanfon at eich rhoddwr

benthyciadau.

Lloegr 03444 111 444

Cymru 03444 77 20 20

Yr Alban 0808 800 9060

citizensadvice.org.uk

Debt Action NI

0800 915 4604

adviceni.net

PayPlan.com

0800 280 2816

8am i 8pm Dydd Llun i ddydd Gwener

9am i 3pm Dydd Sadwrn payplan.com

Housing Rights

028 9024 5640

housingrights.org.uk/housing-advice

Unwaith i chi ymchwilio i'ch opsiynau gyda'r asiantaethau cyngor ar ddyledion am ddim, efallai y byddech eisiau rhagor o wybodaeth am eich opsiynau. Gallwch gael rhagor o gyngor ar faterion penodol o'r ffynonellau hyn.

Cyngor lleol

Bydd eich cyngor lleol yn gallu'ch cyngori a ydych yn gymwys i hawlio Budd-dal Tai os ydych chi am werthu'ch cartref ac yna rhentu.

Swyddfa Canolfan Byd Gwaith

Gall eich swyddfa leol eich hysbysu os ydych yn gymwys ar gyfer unrhyw fudd-daliadau'r wladwriaeth – edrychwch drwy'ch llyfr ffôn neu ar-lein am fanylion.

Cyfrifiannell budd-daliadau

I gael syniad o'ch taliadau posib, ewch i moneyhelper.org.uk/pension-calculator

Offeryn dod o hyd i gyngor ar ddyledion

Defnyddiwch ein **Hofferyn dod o hyd i gyngor ar ddyledion** i ganfod y gwasanaeth cyngor ar ddyledion sy'n gywir i chi

Ewch i moneyhelper.org.uk/cy/money-troubles/dealing-with-debt/debt-advice-locator

Anawsterau wrth dalu'ch morgais yw un o'r canllawiau sydd ar gael gan HelpwrArian. Mae'r Cyhoeddiad hwn ar gael yn y Saesneg. I weld hwn a'n hystod lawn o ganllawiau, ac i ofyn am gopiâu, ewch i **moneyhelper.org.uk/cy/contact-us/free-printed-guides**

HelpwrArian*

Arweiniad ar arian **0800 138 7777**

Llun – Gwe 8am i 6pm

Arweiniad ar bensynau **0800 011 3797**

Llun – Gwe 9am i 5pm

Typetalk **1800 10800 915 4622**

Llun – Gwe 8am i 6pm

WhatsApp **+44 7701 342744**

Gwefan **moneyhelper.org.uk/cy**

Helpwr
Arian
Cartrefi

Er mwyn ein helpu i gynnal a gwella ein gwasanaeth, efallai y byddwn yn recordio neu'n monitro galwadau. Gwybodaeth yn gywir ar adeg argraffu (Ebrill 2024). Adolygir y canllawiau hyn unwaith y flwyddyn.

*Mae galwadau am ddim. Er mwyn ein helpu i gynnal a gwella ein gwasanaeth, efallai y byddwn yn recordio neu'n monitro galwadau.